

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 184 (XXVIII) — Nr. 733

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Miercuri, 21 septembrie 2016

SUMAR

<u>Nr.</u>	<u>Pagina</u>
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE	
Decizia nr. 501 din 30 iunie 2016 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 428 alin. (1) cu referire la art. 426 lit. i) din Codul de procedură penală	2–6
HOTĂRĂRI ALE GUVERNULUI ROMÂNIEI	
671. — Hotărâre pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 296/2007 privind aprobarea Mecanismelor de derulare a acțiunilor din Programul de promovare a exportului, administrat de Ministerul Economiei și Comerțului	7–8
672. — Hotărâre privind unele măsuri pentru organizarea și desfășurarea la București, în perioada 19–21 octombrie 2016, a Conferinței la Nivel Înalt a Platformei Uniunii Europene a Oficiilor de Recuperare a Creanțelor Provenite din Infrațiuni	9
ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE	
Decizia nr. 20 din 13 iunie 2016 (Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept).....	10–16

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 501

din 30 iunie 2016

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 428 alin. (1) cu referire la art. 426 lit. i) din Codul de procedură penală

Valer Dorneanu	— președinte
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Puskás Valentin Zoltán	— judecător
Simona-Maya Teodoroiu	— judecător
Augustin Zegrean	— judecător
Mihaela Ionescu	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror
Marinela Mincă.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 428 alin. (1) din Codul de procedură penală, excepție ridicată de Alexandru Marian Iancu în Dosarul nr. 3.695/2/2015 (2.219/2015) al Curții de Apel București — Secția a II-a penală și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 1.907D/2015.

2. La apelul nominal, lipsesc părțile, față de care procedura de citare este legal îndeplinită. Magistratul-asistent referă asupra cauzei și arată că, la dosar, a fost comunicată de către Penitenciarul Rahova o adresă prin care autorul excepției declară că nu dorește să fie prezent în fața instanței de contencios constituțional pentru a susține excepția invocată.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care solicită respingerea, ca neîntemeiată, a excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 428 alin. (1) din Codul de procedură penală, în redactarea cu care a fost sesizată Curtea, respectiv forma anterioară intrării în vigoare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 18/2016, întrucât niciunul dintre cazurile de contestație în anulare, prevăzute expres și limitativ în art. 426 din Codul de procedură penală, nu ar fi devenit incident ca urmare a motivării hotărârii de către instanța de judecată, acestea existând independent de modul în care ar fi fost motivată hotărârea, întrucât nu decurgeau din aceasta. De altfel, precizează că norma procesual penală criticată a fost modificată, în sensul celor susținute de autorul excepției, prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 18/2016 pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru completarea art. 31 alin. (1) din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

4. Prin Încheierea din 27 noiembrie 2015, pronunțată în Dosarul nr. 3.695/2/2015 (2.219/2015), **Curtea de Apel**

București — Secția a II-a penală a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 428 alin. (1) din Codul de procedură penală. Excepția a fost ridicată de Alexandru Marian Iancu în procedura de examinare a admisibilității în principiu a cererii de contestație în anulare. În speță, au fost invocate motivele de contestație în anulare reglementate în art. 426 lit. a), c), e) și i) din Codul de procedură penală.

5. În motivarea excepției de neconstituționalitate autorul arată că, potrivit art. 428 alin. (1) din Codul de procedură penală, contestația în anulare, pentru motivele prevăzute la art. 426 din Codul de procedură penală, poate fi introdusă în 10 zile de la data când persoana împotriva căreia se face executarea a luat cunoștință de hotărârea a cărei anulare se cere. Susține că momentul în care contestatorul a luat cunoștință de hotărârea a cărei anulare se cere poate fi cel al pronunțării hotărârii, respectiv al comunicării minutei întocmite potrivit art. 400 din Codul de procedură penală, ori data punerii în executare a mandatului de executare conform dispozitivului hotărârii. În aceste condiții, susține autorul excepției că, în lipsa motivării hotărârii împotriva căreia a fost formulată contestație în anulare, unele dintre cazurile de contestație în anulare nu pot fi cunoscute și, pe cale de consecință, persoana interesată nu poate exercita, în mod efectiv, calea de atac ori, dacă contestația în anulare a fost formulată pentru un motiv pe care nu îl poate dovedi, aceasta va fi respinsă, ca inadmisibilă, de către instanța de judecată.

6. **Curtea de Apel București — Secția a II-a penală** apreciază că excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă, de vreme ce, prin argumentele invocate, autorul excepției tinde la legalizarea unei interpretări a dispozițiilor legale criticate, respectiv cu privire la posibilitatea suplimentării motivelor contestației în anulare, fără a fi considerate ca fiind tardive, pe tot parcursul judecării contestației în anulare, cât și cu privire la stabilirea — pe o altă cale decât cea legislativă — a momentului de la care începe să curgă termenul pentru formularea contestației în anulare, aspecte ce nu intră în competența Curții Constituționale.

7. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate invocate.

8. **Guvernul** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. În acest sens, arată că prin exercitarea căii de atac a contestației în anulare pot fi remediate anumite erori procedurale (legate de citarea părților, contradictorialitatea dezbaterilor, continuitatea completului, compunerea instanței, participarea procurorului, a inculpatului și a apărătorului

inculpatului, atunci când acestea sunt obligatorii, potrivit legii, publicitatea ședinței de judecată, audierea obligatorie a inculpatului prezent), ori de soluționare a fondului cauzei (nerespectarea principiului *ne bis in idem*, omisiunea instanței de a se pronunța asupra unei cauze de încetare a procesului penal), iar preocuparea legiuitorului de a limita cazurile de contestație în anulare și de a reglementa condiții stricte pentru exercitarea acesteia se explică prin caracterul extraordinar al căii de atac, prin faptul că ea vizează hotărâri judecătorești definitive, care — în lipsa unor critici de nelegalitate suficient de importante — trebuie să se bucure de autoritate de lucru judecat. Subliniază că, fiind o cale de atac de retractare, ce urmărește remedierea unor erori procedurale, iar nu a unor erori de judecată, de interpretare și aplicare a legii — care se pot cenzura numai de către instanțele de control judiciar — în dovedirea motivelor (cazurilor) de contestație în anulare nu pot fi folosite decât probele deja administrate (aflate la dosarul cauzei ce a fost soluționat definitiv). Invocă dispozițiile constituționale ale art. 129 potrivit cărora „*împotriva hotărârilor judecătorești, părțile interesate și Ministerul Public pot exercita căile de atac, în condițiile legii*”, în virtutea acestor prevederi constituționale legiuitorul fiind pe deplin competent să instituie un termen procedural pentru formularea contestației în anulare și să stabilească momentul de la care curge acesta. De asemenea, apreciază că dispozițiile criticate au natura juridică a unor norme de procedură, stabilirea lor intrând în competența exclusivă a legiuitorului, în temeiul art. 126 alin. (2) din Legea fundamentală. Apreciază că nu se poate vorbi despre caracterul discriminatoriu al prevederilor art. 428 alin. (1) din Codul de procedură penală câtă vreme acestea se aplică în aceeași măsură tuturor persoanelor care se află în ipoteza normei. În ceea ce privește determinarea sensului sintagmei „*a luat cunoștință de hotărâre*”, respectiv identificarea momentului de la care începe să curgă termenul de formulare a contestației în anulare, într-o anumită cauză, apreciază că acestea constituie chestiuni de interpretare și aplicare a legii, de competența instanțelor de judecată.

9. **Avocatul Poporului** consideră că dispozițiile art. 428 alin. (1) din Codul de procedură penală sunt constituționale. Din examinarea normelor procesual penale criticate, prin raportare la prevederile constituționale invocate, constată că acestea nu cuprind reglementări de natură să afecteze drepturile fundamentale indicate, din perspectiva argumentelor autorului excepției. Apreciază că stabilirea unui termen de 10 zile care curge de la data comunicării minutei, în vederea exercitării căii de atac, este menită să răspundă exigențelor privitoare la celeritatea procesului penal.

10. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, raportul întocmit de judecătorul-raportor, punctele de vedere ale Guvernului și Avocatului Poporului, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

11. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție,

precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

12. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie, potrivit încheierii de sesizare, dispozițiile art. 428 alin. (1) din Codul de procedură penală, care au următorul cuprins: „*Contestația în anulare pentru motivele prevăzute la art. 426 poate fi introdusă în 10 zile de la data când persoana împotriva căreia se face executarea a luat cunoștință de hotărârea a cărei anulare se cere.*” Ulterior sesizării Curții, art. 428 alin. (1) din Codul de procedură penală a fost modificat prin art. II pct. 110 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 18/2016 pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru completarea art. 31 alin. (1) din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 389 din 23 mai 2016. Având în vedere însă că, ulterior sesizării Curții Constituționale, dar anterior modificării normei penale criticate, în cauză, Curtea de Apel București, Secția a II-a penală, s-a pronunțat prin Decizia nr. 1.771/A/18 decembrie 2015 cu privire la admisibilitatea în principiu a cererii de contestație în anulare, respingând-o ca inadmisibilă, Curtea reține ca producând efecte norma de procedură prevăzută de textul art. 428 alin. (1) din Codul de procedură penală în redactarea cu care a fost sesizată instanța de contencios constituțional, astfel încât Curtea se va pronunța asupra dispozițiilor art. 428 alin. (1) din Codul de procedură penală în forma anterioară intrării în vigoare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 18/2016.

13. Autorul excepției susține că prevederile de lege criticate contravin dispozițiilor constituționale cuprinse în art. 16 privind egalitatea cetățenilor în fața legii și a autorităților publice, art. 21 referitor la accesul liber la justiție, art. 24 privind dreptul la apărare, art. 53 — „*Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*” și art. 124 privind înfăptuirea justiției.

14. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține că contestația în anulare este o cale extraordinară de atac ce poate fi exercitată în cazurile strict și limitativ prevăzute de lege, fiind un remediu procesual prin care se pot repara erori de neînlăturat pe alte căi procesuale. Contestația în anulare este o cale de atac de retractare pentru vicii, nulități privind actele de procedură, așadar motivul contestației în anulare nu îl poate constitui o nulitate care ar privi fondul cauzei (*vitio sau errores in iudicando*). Fiind o cale de atac de retractare, contestația în anulare se adresează instanței care a pronunțat hotărârea definitivă, pentru a provoca un autocontrol judecătoresc. Instanța care a pronunțat hotărârea cu încălcarea legii, ca urmare a admiterii contestației, anulează hotărârea în scopul înlăturării erorilor de procedură în legătură cu exercitarea drepturilor procesuale ale părților ori a celor referitoare la instanța de judecată.

15. Curtea observă că, potrivit normelor procesual penale criticate, contestația în anulare pentru motivele prevăzute la art. 426 din Codul de procedură penală poate fi introdusă în 10 zile de la data când persoana împotriva căreia se face executarea a luat cunoștință de hotărârea a cărei anulare se cere, alin. (2) al art. 428 din Codul de procedură penală stabilind că „*contestația în anulare pentru cazul prevăzut la art. 426 lit. b) poate fi introdusă oricând.*” În aceste condiții, Curtea constată că doar contestația în anulare formulată pentru

motivele reglementate în art. 426 lit. a) și c)—i) din Codul de procedură penală este necesar a fi introdusă de persoana împotriva căreia se face executarea în 10 zile de la data când a luat cunoștință de hotărârea a cărei anulare se cere. De asemenea, Curtea constată că aplicabilitatea normelor procesuale penale ale art. 428 alin. (1) este dublu condiționată, pe de o parte, de introducerea contestației în anulare împotriva unei hotărâri penale definitive ce conține dispoziții care să fie puse în executare — executarea pedepsei, a unei măsuri de siguranță, obligarea la plata despăgubirilor civile sau la plata cheltuielilor judiciare, iar, pe de altă parte, de exercitarea contestației în anulare de către persoana împotriva căreia se face executarea — persoana condamnată, obligată la plata despăgubirilor civile sau a cheltuielilor judiciare.

16. Autorul excepției susține că momentul în care contestatorul poate lua cunoștință de hotărârea a cărei anulare se cere poate fi cel al pronunțării hotărârii, respectiv al comunicării minutei întocmite potrivit art. 400 din Codul de procedură penală, ori data punerii în executare a mandatului de executare conform dispozitivului hotărârii. În aceste condiții, apreciază autorul excepției că, în lipsa motivării hotărârii împotriva căreia a fost formulată contestația în anulare, unele dintre cazurile de contestație în anulare nu pot fi cunoscute și, pe cale de consecință, persoana interesată nu poate exercita în mod efectiv calea de atac, ori, dacă contestația în anulare a fost formulată pentru un motiv pe care nu îl poate dovedi, aceasta va fi respinsă, ca inadmisibilă, de către instanța de judecată.

17. Față de motivele formulate de autor, Curtea reține că, potrivit doctrinei, de principiu, folosirea căilor de atac extraordinare nu este supusă unui termen, fiindcă în genere aceste căi presupun descoperiri făcute după rămânerea definitivă a hotărârii ce se atacă și deci nu se poate stabili momentul când se vor ivi. Contestația în anulare nefiind condiționată de descoperiri ulterioare, ci de cazuri cunoscute contestatorului la data rămânerei definitive a hotărârii, acesta le poate invoca imediat după ce a aflat de existența hotărârii definitive. Curtea observă că doctrina precitată a fost dezvoltată cu privire la cazurile de contestație în anulare, reglementate în art. 386 lit. a)—c) și e) din Codul de procedură penală din 1968, referitoare la erori procedurale legate de citarea părții pentru termenul la care s-a judecat cauza de către instanța de recurs; la judecarea recursului sau rejudecarea cauzei de către instanța de recurs, fără ascultarea inculpatului prezent, ascultarea acestuia fiind obligatorie; la situația în care instanța de recurs nu s-a pronunțat asupra unei cauze de încetare a procesului penal din cele prevăzute în art. 10 lit. f)—i), cu privire la care existau probe în dosar. Față de motivele de contestație în anulare anterior menționate, art. 388 alin. 1 din Codul de procedură penală din 1968 stabilea, ca termen de introducere a contestației de către persoana împotriva căreia se face executarea, „*cel mai târziu în 10 zile de la începerea executării*”, iar de către celelalte părți, „*în termen de 30 de zile de la data pronunțării hotărârii a cărei anulare se cere*”. Contestația pentru cazul prevăzut în art. 386 lit. d) din Codul de procedură penală anterior — când împotriva unei persoane s-au pronunțat două hotărâri definitive pentru aceeași faptă — putea fi introdusă oricând.

18. Totodată, Curtea observă că legiuitorul a completat motivele de contestație în anulare din noul Cod de procedură

penală, adăugând motivelor anterior citate, cazurile de contestație în anulare referitoare la continuitatea completului [art. 426 lit. c)], compunerea instanței [art. 426 lit. d) teza întâi], existența unui caz de incompatibilitate [art. 426 lit. d) teza a doua], participarea procurorului, a inculpatului și a apărătorului inculpatului, atunci când acestea sunt obligatorii, potrivit legii [art. 426 lit. e) și f)], publicitatea ședinței de judecată [art. 426 lit. g)]. Curtea reține că noile cazuri de contestație în anulare sunt și cazuri de nulitate absolută, reglementate în art. 281 din Codul de procedură penală, dobândirea autorității de lucru judecat a hotărârii judecătorești producând efecte și asupra nulităților procesuale care nu au fost invocate, acestea nemaiavând semnificație juridică aplicativă, vătămarea prezumată de lege putând fi acoperită prin repunerea în discuție a acestora în cadrul căilor extraordinare de atac. Curtea reține, de asemenea, că, indiferent de motivul invocat, contestația în anulare poate fi exercitată numai împotriva hotărârilor definitive prin care s-a soluționat fondul cauzei. Contestația în anulare întemeiată pe motivele prevăzute la art. 426 lit. a) din Codul de procedură penală poate fi exercitată numai împotriva hotărârilor penale care au rămas definitive la instanța de apel, iar contestația în anulare întemeiată pe motivele prevăzute la lit. b)—i) ale art. 426 din Codul de procedură penală este admisibilă chiar dacă hotărârea penală a rămas definitivă la instanța de fond. Termenul de formulare a contestației în anulare pentru motivele prevăzute la art. 426 lit. a), c)—i) din Codul de procedură penală este de „*10 zile de la data când persoana împotriva căreia se face executarea a luat cunoștință de hotărârea a cărei anulare se cere*”.

19. Curtea reține că persoana împotriva căreia se face executarea are posibilitatea de a lua cunoștință de hotărârea a cărei anulare se cere, așadar de hotărârea instanței de fond — rămasă definitivă prin neapelare — la data comunicării minutei, potrivit art. 407 din Codul de procedură penală, de decizia instanței de apel, prin comunicarea acesteia, potrivit art. 424 alin. (5) din Codul de procedură penală, ori prin înmânarea unui exemplar al mandatului de executare a pedepsei închisorii, emis, potrivit art. 555 alin. (1) din Codul de procedură penală, de judecătorul delegat cu executarea în ziua rămânerei definitive a hotărârii la instanța de fond sau, după caz, în ziua primirii extrasului prevăzut la art. 553 alin. (3) din cod — când hotărârea rămâne definitivă în fața instanței de apel sau în fața instanței ierarhic superioare, iar aceasta trimite instanței de executare un extras din acea hotărâre, cu datele necesare punerii în executare, în ziua pronunțării hotărârii de către instanța de apel sau, după caz, de către instanța ierarhic superioară.

20. În aceste condiții, Curtea reține că, pentru motivele de contestație în anulare reglementate la lit. a), c)—i) ale art. 426 din Codul de procedură penală — exceptând cazul de la lit. b) al art. 426, când contestația în anulare poate fi introdusă oricând — legiuitorul a reglementat, în art. 428 alin. (1), un termen relativ scurt de introducere a cererii de contestație în anulare de către persoana împotriva căreia se face executarea, de 10 zile de la data luării la cunoștință de hotărârea a cărei anulare se cere. Termenul de 10 zile este un termen maxim, adică intervalul cel mai mare de timp în care poate fi declarată contestația în anulare, așadar nimic nu s-ar opune ca cererea să fie depusă și înainte de împlinirea termenului, oricând după momentul rămânerei definitive a hotărârii judecătorești, dar nu mai târziu

de termenul-limită de 10 zile de la data luării la cunoștință de hotărârea a cărei anulare se cere.

21. Luând în considerare toate cele menționate anterior, Curtea constată că dispozițiile de lege criticate reprezintă o normă de procedură, a cărei stabilire, potrivit art. 126 alin. (2) din Constituție, intră în competența exclusivă a legiuitorului.

22. Cât privește dispozițiile art. 21 din Constituție, referitor la accesul liber la justiție, Curtea reține că acest drept constituțional reprezintă fundamentul art. 129 din Constituție potrivit căruia „*Împotriva hotărârilor judecătorești părțile interesate și Ministerul Public pot exercita căile de atac, în condițiile legii*”. Prin urmare, legiuitorul poate să reglementeze, în privința căilor de atac, termene, forma și conținutul, instanța la care se depun, competența și modul de judecare, soluțiile ce pot fi adoptate astfel cum prevede și art. 126 alin. (2) din Constituție potrivit căruia „*Competența instanțelor judecătorești și procedura de judecată sunt prevăzute numai prin lege*”. De asemenea, în jurisprudența sa, instanța de contencios constituțional a reținut că accesul liber la justiție nu vizează numai acțiunea introductivă la prima instanță de judecată, ci și sesizarea oricăror altor instanțe care, potrivit legii, au competența de a soluționa fazele ulterioare ale procesului, deci inclusiv cu privire la exercitarea căilor de atac, deoarece apărarea drepturilor, a libertăților și a intereselor legitime ale persoanelor presupune, în mod logic, și posibilitatea acționării împotriva hotărârilor judecătorești considerate ca fiind nelegale sau neîntemeiate (Decizia nr. 482 din 9 noiembrie 2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1.200 din 15 decembrie 2004).

23. Curtea a reținut, de asemenea, că stabilirea unor condiționări pentru introducerea acțiunilor în justiție nu constituie, în sine, o încălcare a accesului liber la justiție, el presupunând accesul la mijloacele procedurale prin care se înfăptuiește justiția, fiind de competența exclusivă a legiuitorului de a institui regulile de desfășurare a procesului în fața instanțelor judecătorești, soluție ce rezultă din dispozițiile art. 126 alin. (2) din Constituție (în acest sens, Decizia nr. 1 din 8 februarie 1994, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 69 din 16 martie 1994). Însă legiuitorul este ținut să o facă orientându-se după principiul *est modus in rebus*, respectiv să fie preocupat ca exigențele instituite să fie îndeajuns de rezonabile încât să nu pună sub semnul întrebării însăși existența dreptului (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 39 din 29 ianuarie 2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 217 din 12 martie 2004, Decizia nr. 40 din 29 ianuarie 2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 229 din 16 martie 2004, Decizia nr. 462 din 17 septembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 775 din 24 octombrie 2014).

24. Având în vedere cele arătate, Curtea constată că accesul, formularea și exercitarea căilor de atac, așadar, în cauza de față, a contestației în anulare, pentru motivele reglementate în art. 426 lit. a), c)—i) din Codul de procedură penală, reprezintă un aspect al accesului liber la justiție, drept fundamental protejat de art. 21 din Constituție, în condițiile în care instituirea unei căi de atac, ca modalitate de acces la justiție, implică în mod necesar și asigurarea posibilității de a o utiliza pentru toți cei care au un drept, un interes legitim, capacitate și calitate procesuală.

25. Curtea constată că formularea, în mod condiționat, a contestației în anulare — cale extraordinară de atac, de retractare —, prin respectarea unui termen de introducere a acesteia, are ca finalitate buna administrare a justiției, ocrotirea, pe de o parte, a garanțiilor procesuale ale părților, iar, pe de altă parte, a autorității de lucru judecat a hotărârilor definitive, a securității raporturilor juridice stabilite prin hotărâri definitive. Curtea reține că intenția legiuitorului a fost aceea de a nu permite retractarea, pe calea contestației în anulare, a unor hotărâri care sunt în puterea lucrului judecat doar în situațiile excepționale în care se remarcă erori de procedură care nu au putut fi înlăturate pe calea apelului și doar în condițiile reglementate expres în art. 426—432 din Codul de procedură penală. Așadar, Curtea reține că instituirea unui termen, pentru formularea contestației în anulare, este *in abstracto* o măsură rezonabilă pentru impunerea unei rigori și discipline procesuale, în vederea soluționării într-un termen rezonabil a procesului penal și o garanție că această cale de atac nu va deveni o posibilitate a părților interesate de a înlătura, oricând, efectele pe care trebuie să le producă hotărârile judecătorești definitive.

26. Curtea constată însă că opțiunea legiuitorului, de a reglementa un termen pentru introducerea contestației în anulare, când împotriva unei persoane s-au pronunțat două hotărâri definitive pentru aceeași faptă [art. 426 lit. i) din Codul de procedură penală], nu apare ca fiind rezonabilă din perspectiva relației existente între interesul general și cel individual, această condiționare a formulării contestației în anulare impunând în sarcina individului o condiție excesivă pentru exercitarea căii de atac extraordinare.

27. Curtea reține că acest din urmă caz de contestație în anulare corespunde celui reglementat în art. 386 lit. d) din Codul de procedură penală din 1968, când contestația în anulare putea fi introdusă oricând în situația în care împotriva unei persoane s-au pronunțat două hotărâri definitive pentru aceeași faptă. Curtea reține, totodată, că, potrivit art. 428 alin. (2) din actualul Cod de procedură penală, contestația în anulare pentru cazul prevăzut la art. 426 lit. b) — când inculpatul a fost condamnat, deși existau probe cu privire la o cauză de încetare a procesului penal — poate fi introdusă oricând. În ceea ce privește cazul reglementat la lit. i) a art. 426 din cod — când împotriva unei persoane s-au pronunțat două hotărâri definitive pentru aceeași faptă, legiuitorul a optat, la redactarea noului Cod de procedură penală, pentru alăturarea acestuia motivelor reglementate la lit. a), c)—h) ale art. 426 din cod și stabilirea, în alin. (1) al art. 428, a termenului de introducere a contestației în anulare de 10 zile de la data când persoana împotriva căreia se face executarea a luat cunoștință de hotărârea a cărei anulare se cere, aceasta în condițiile în care, în noul Cod de procedură penală, unul dintre principiile legii procesual penale este principiul *ne bis in idem*.

28. Potrivit art. 6 din Codul de procedură penală, nicio persoană nu poate fi urmărită sau judecată pentru săvârșirea unei infracțiuni atunci când față de acea persoană s-a pronunțat anterior o hotărâre penală definitivă cu privire la aceeași faptă, chiar și sub altă încadrare juridică, acest principiu fiind reglementat și în art. 4 din Protocolul nr. 7 la Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Cazul de contestație în anulare reglementat în art. 426 lit. i) din Codul de procedură penală presupune existența

unei duble identități, respectiv o identitate de persoană — hotărârile penale definitive să fi fost pronunțate împotriva aceleiași persoane — și o identitate de faptă (de obiect), în sensul că hotărârile au fost pronunțate pentru aceeași faptă.

29. În aceste condiții, având în vedere importanța principiului precizat, faptul că, în materie, contestația în anulare — întemeiată pe dispozițiile lit. i) a art. 426 din Codul de procedură penală — este un remediu procesual prin care partea interesată poate obține restabilirea legalității încălcate prin nesocotirea principiului *ne bis in idem*, Curtea constată că reglementarea unui termen în interiorul căruia persoana împotriva căreia se face executarea poate introduce contestația în anulare aduce atingere dispozițiilor constituționale privind liberul acces la justiție.

30. Curtea reamintește că persoana împotriva căreia se face executarea poate lua cunoștință de ultima hotărâre penală definitivă (pronunțată pentru aceeași faptă) prin înmânarea mandatului de executare a pedepsei închisorii. Or, față de cuprinsul mandatului de executare, astfel cum este stabilit în art. 555 din Codul de procedură penală (denumirea instanței de executare, data emiterii, datele privitoare la persoana condamnatului, numărul și data hotărârii care se execută și denumirea instanței care a pronunțat-o, pedeapsa pronunțată și textul de lege aplicat, pedeapsa accesorie aplicată, timpul reținerii și arestării preventive ori al arestului la domiciliu sau al internării medicale, care s-a dedus din durata pedepsei, mențiunea dacă cel condamnat este recidivist, precum și, după caz, mențiunea prevăzută la art. 404 alin. (7), ordinul de arestare și de deținere, semnătura judecătorului delegat, precum și ștampila instanței de executare), persoana împotriva căreia se face executarea nu are posibilitatea să stabilească dacă ultima hotărâre definitivă a fost pronunțată pentru aceeași faptă — identitate de faptă (de obiect), pentru a putea introduce contestația în anulare, pentru motivul reglementat în art. 426 lit. i) din Codul de procedură penală, anterior împlinirii termenului reglementat în alin. (1) al art. 428 din Codul de procedură penală.

31. Totodată, Curtea reține că la formularea contestației în anulare, întemeiată pe dispozițiile art. 426 lit. i) din Codul de

procedură penală, trebuie să se facă dovada existenței celor două sau mai multor hotărâri penale definitive din care rezultă identitatea de persoană și obiect, incluzând situația în care pentru aceeași faptă sunt încadrări juridice diferite, astfel încât, și din această perspectivă, reglementarea unui termen în care este necesar a fi formulată contestația în anulare — când împotriva unei persoane s-au pronunțat două/multe hotărâri definitive pentru aceeași faptă — ar fi de natură a afecta interesul individual al contestatorului în restabilirea legalității încălcate prin nesocotirea principiului *ne bis in idem*.

32. În concluzie, condiționarea introducerii contestației în anulare, pentru motivul reglementat în art. 426 lit. i) din Codul de procedură penală, de respectarea unui termen în acest sens nu este rezonabilă, depășind cadrul constituțional referitor la exercitarea căilor de atac, în condițiile în care instituirea unei căi de atac, ca modalitate de acces la justiție, implică, de principiu, asigurarea posibilității de a o utiliza pentru toți cei care au un drept, un interes legitim, capacitate și calitate procesuală. Or, prin efectul dispozițiilor criticate se produce un dezechilibru în defavoarea justițiabilului, în sensul că acesta trebuie să suporte sancțiunea procedurală a inadmisibilității în ipoteza formulării contestației în anulare, pentru motivul reglementat la lit. i) a art. 426, cu nerespectarea termenului stabilit de legiuitor în art. 428 alin. (1) din Codul de procedură penală.

33. De altfel, Curtea constată că legiuitorul a remediat viciul de neconstituționalitate constatat în prezenta decizie, art. 428 alin. (1) din Codul de procedură penală fiind modificat prin art. II pct. 110 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 18/2016 pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, precum și pentru completarea art. 31 alin. (1) din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 389 din 23 mai 2016, în sensul că: „(1) *Contestația în anulare pentru motivele prevăzute la art. 426 lit. a) și c)–h) poate fi introdusă în termen de 30 de zile de la data comunicării deciziei instanței de apel. (2) Contestația în anulare pentru motivele prevăzute la art. 426 lit. b) și i) poate fi introdusă oricând.*”

34. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Admite excepția de neconstituționalitate ridicată de Alexandru Marian Iancu în Dosarul nr. 3.695/2/2015 (2.219/2015) al Curții de Apel București — Secția a II-a penală și constată că dispozițiile art. 428 alin. (1) cu referire la art. 426 lit. i) din Codul de procedură penală sunt neconstituționale.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Curții de Apel București — Secția a II-a penală și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 30 iunie 2016.

PREȘEDINTELE INTERIMAR AL CURȚII CONSTITUȚIONALE,
prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Magistrat-asistent,
Mihaela Ionescu

HOTĂRĂRI ALE GUVERNULUI ROMÂNIEI

GUVERNUL ROMÂNIEI

HOTĂRÂRE

pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 296/2007 privind aprobarea Mecanismelor de derulare a acțiunilor din Programul de promovare a exportului, administrat de Ministerul Economiei și Comerțului

Având în vedere prevederile pct. 1 lit. b³) din cap. II din anexa la Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 120/2002 privind aprobarea Sistemului de susținere și promovare a exportului cu finanțare de la bugetul de stat, republicată, cu modificările și completările ulterioare,

în temeiul art. 108 din Constituția României, republicată,

Guvernul României adoptă prezenta hotărâre.

Art. I. — Hotărârea Guvernului nr. 296/2007 privind aprobarea Mecanismelor de derulare a acțiunilor din Programul de promovare a exportului, administrat de Ministerul Economiei și Comerțului, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 239 din 6 aprilie 2007, se modifică după cum urmează:

1. **La articolul 2, alineatul (3) se abrogă.**

2. **La articolul 3, alineatul (1) va avea următorul cuprins:**

„Art. 3. — (1) Repartizarea pe acțiunile de promovare a exportului prevăzute la art. 2 alin. (1) a sumei alocate anual de la bugetul de stat pentru aplicarea Programului de promovare a exportului se face conform propunerilor ordonatorului principal de credite, cu consultarea prealabilă a Consiliului de export.”

3. **În anexă, la articolul 1, alineatul (1) va avea următorul cuprins:**

„Art. 1. — (1) Participarea operatorilor economici la târguri și expoziții internaționale se realizează pe piețe de interes, prin organizarea de pavilioane naționale, standuri specializate pe produse sau minexpoziții, pe bază de programe anuale elaborate de Ministerul Economiei, Comerțului și Relațiilor cu Mediul de Afaceri, cu consultarea prealabilă a patronatelor de ramură și a Consiliului de export.”

4. **În anexă, articolul 2 va avea următorul cuprins:**

„Art. 2. — (1) Administrarea programului de participare la târguri și expoziții internaționale se face de către Ministerul Economiei, Comerțului și Relațiilor cu Mediul de Afaceri.

(2) Contractele de prestări de servicii pentru organizarea participării la târguri și expoziții internaționale se încheie de către Ministerul Economiei, Comerțului și Relațiilor cu Mediul de Afaceri astfel:

a) cu organizatorul extern pentru închirierea spațiului expozițional și plata taxelor obligatorii; în cazul în care organizatorul extern impune preluarea de standuri preamenajate, conform legislației specifice țării unde se organizează expoziția, decontarea se va realiza direct de către Ministerul Economiei, Comerțului și Relațiilor cu Mediul de Afaceri din bugetul alocat Programului de promovare a exportului;

b) cu operatori economici specializați, denumiți în continuare *societate organizatoare*, selectați în conformitate cu legislația privind achizițiile publice, pe baza caietelor de sarcini elaborate pentru serviciile necesar a fi achiziționate, cu excepția cazurilor prevăzute la lit. a).

(3) Detaliile de arhitectură și/sau de execuție ale standului se definesc la propunerea patronatelor de ramură sau a asociațiilor profesionale și constituie anexă la caietul de sarcini.”

5. **În anexă, la articolul 3, alineatul (1) va avea următorul cuprins:**

„Art. 3. — (1) Beneficiarii programului de participare la târguri și expoziții internaționale sunt operatorii economici, persoane juridice române, care îndeplinesc următoarele condiții de eligibilitate:

a) sunt înregistrați potrivit Legii societăților nr. 31/1990, republicată, cu modificările și completările ulterioare, Legii nr. 1/2005 privind organizarea și funcționarea cooperăției, republicată, și își desfășoară activitatea în România;

b) au în obiectul de activitate operațiuni de export și nomenclatorul de export corespunde cu profilul târgului la care se solicită participarea;

c) produsele sunt de concepție și/sau marcă proprie, de calitate și cu valoare adăugată ridicată;

d) nu beneficiază de finanțare de la alți furnizori *de minimis*, pentru acoperirea aceluiași categorii de cheltuieli eligibile pentru târgul sau expoziția internațională organizată în străinătate la care aplică;

e) nu sunt firme împotriva cărora a fost emisă o decizie de recuperare a unui ajutor de stat, dacă această decizie de recuperare nu a fost deja executată;

f) nu înregistrează debite la bugetul de stat, respectiv la bugetele locale, la data depunerii cererii de înscriere — declarației pe propria răspundere pentru participare la târguri și expoziții internaționale organizate în străinătate;

g) nu se află în procedura de executare silită, închidere operațională, dizolvare, lichidare, insolvență colectivă și nu îndeplinesc criteriile prevăzute de lege pentru a fi supuși unei proceduri de insolvență colectivă la cererea creditorilor lor;

h) nu sunt considerați în dificultate în conformitate cu Orientările privind ajutorul de stat pentru salvarea și restructurarea întreprinderilor nefinanciare aflate în dificultate 2014/C248/01;

i) pot face dovada că au depus garanția de participare în valoare de 2.000 lei;

j) au obținut rezultate pozitive privind eficiența participării la târguri și expoziții, cu sprijin de la bugetul de stat, în cazul prezentei la astfel de acțiuni anterioare;

k) sunt respectate de către solicitanți prevederile normelor privind principalele activități/acțiuni care vor fi realizate de operatorii economici participanți la târguri și expoziții internaționale finanțate parțial de la bugetul de stat, elaborate de Ministerul Economiei, Comerțului și Relațiilor cu Mediul de Afaceri, în cazul prezentei acestora la astfel de acțiuni anterioare;

l) numărul de participări ale unui operator economic la târguri internaționale, cu sprijin de la bugetul de stat, este de maximum 4 pe an;

m) nu folosesc ajutorul pentru achiziționarea de vehicule de transport rutier de mărfuri;

n) nu au beneficiat în ultimii 2 ani fiscali și în anul fiscal în curs, fie din surse ale statului sau ale autorităților locale, fie din surse comunitare, de ajutor *de minimis* care, cumulată, să depășească echivalentul în lei a 200.000 euro.”

6. **În anexă, la articolul 4, partea introductivă va avea următorul cuprins:**

„Art. 4. — Fondurile bugetare repartizate anual pentru realizarea programului de participare la târguri și expoziții

internaționale se utilizează pentru acoperirea parțială sau totală a unor categorii de cheltuieli, după cum urmează:”

7. În anexă, la articolul 5, alineatul (4) va avea următorul cuprins:

„(4) Decontarea cheltuielilor în valută efectuate pentru derularea acțiunilor din cadrul Programului de promovare a exportului se face de către Ministerul Economiei, Comerțului și Relațiilor cu Mediul de Afaceri în lei, la cursul de schimb comunicat de Banca Națională a României, valabil la data efectuării plăților, conform documentelor financiar-contabile. Pentru țările a căror monedă oficială nu este comunicată de Banca Națională a României, decontarea cheltuielilor în valută se va efectua în baza chitanței de schimb valutar, valabilă la data efectuării plăților.”

8. În anexă, articolul 7 va avea următorul cuprins:

„Art. 7. — Ministerul Economiei, Comerțului și Relațiilor cu Mediul de Afaceri poate modifica sau completa programul anual de participare la târguri și expoziții cu alte acțiuni de interes pentru promovarea exporturilor românești, în baza consultării prealabile cu patronatele de ramură și Consiliul de export, în limita plafonului de cheltuieli alocat cu această destinație.”

9. În anexă, la articolul 8, alineatele (3) și (4) vor avea următorul cuprins:

„(3) Misiunile economice și acțiunile de promovare a exportului se organizează în țări de interes pentru exportatorii români și se stabilesc de Ministerul Economiei, Comerțului și Relațiilor cu Mediul de Afaceri în baza consultării prealabile cu patronatele de ramură sau cu asociațiile profesionale, având în vedere următoarele criterii:

a) expansiunea și diversificarea geografică a exportului românesc pe piețe cu potențial de import ridicat;

b) promovarea produselor și serviciilor cu valoare adăugată ridicată.

(4) Misiunile economice și acțiunile de promovare a exportului se administrează și se coordonează de Ministerul Economiei, Comerțului și Relațiilor cu Mediul de Afaceri.”

10. În anexă, la articolul 8, alineatul (6) se abrogă.

11. În anexă, articolul 9 va avea următorul cuprins:

„Art. 9. — Participarea operatorilor economici la aceste manifestări promoționale se face pe baza următoarelor criterii de eligibilitate:

a) operatorii economici sunt înregistrați potrivit Legii nr. 31/1990, republicată, cu modificările și completările ulterioare, Legii nr. 1/2005, republicată, și își desfășoară activitatea în România;

b) nu se află în procedura de executare silită, închidere operațională, dizolvare, lichidare, insolvență colectivă și nu îndeplinesc criteriile prevăzute de lege pentru a fi supuși unei proceduri de insolvență colectivă la cererea creditorilor lor;

c) nu beneficiază pentru misiunea economică organizată în străinătate la care aplică de finanțare de la alți furnizori de *minimis* pentru acoperirea acelorași categorii de cheltuieli eligibile;

d) nu înregistrează debite la bugetul de stat, respectiv la bugetele locale, la data depunerii cererii de înscriere — declarației pe propria răspundere pentru participare la misiunile economice organizate în străinătate;

e) nu sunt considerați în dificultate în conformitate cu Orientările privind ajutorul de stat pentru salvarea și

restructurarea întreprinderilor nefinanciare aflate în dificultate 2014/C248/01;

f) nu sunt firme împotriva cărora a fost emisă o decizie de recuperare a unui ajutor de stat, dacă această decizie de recuperare nu a fost deja executată;

g) au în obiectul de activitate operațiuni de export;

h) nomenclatorul de export corespunde domeniilor prevăzute în tematica misiunii economice;

i) produsele sunt de concepție și/sau marcă proprie, de calitate și cu valoare adăugată ridicată;

j) au înregistrat rezultate concrete ca urmare a participării la astfel de acțiuni anterioare;

k) nu folosesc ajutorul pentru achiziționarea de vehicule de transport rutier de mărfuri;

l) nu au beneficiat în ultimii 2 ani fiscali și în anul fiscal în curs, fie din surse ale statului sau ale autorităților locale, fie din surse comunitare, de ajutor de *minimis* care, cumulată, să depășească echivalentul în lei a 200.000 euro.”

12. În anexă, la articolul 10, partea introductivă va avea următorul cuprins:

„Art. 10. — Fondurile bugetare repartizate anual pentru realizarea misiunilor economice și a acțiunilor de promovare a exportului se asigură din bugetul Ministerului Economiei, Comerțului și Relațiilor cu Mediul de Afaceri. Sumele astfel repartizate se utilizează pentru acoperirea parțială sau totală a unor categorii de cheltuieli, după cum urmează:”

13. În anexă, la articolul 11, alineatul (3) va avea următorul cuprins:

„(3) Decontarea cheltuielilor în valută efectuate de operatorul economic și societatea organizatoare se face de către Ministerul Economiei, Comerțului și Relațiilor cu Mediul de Afaceri, în lei, la cursul de schimb comunicat de Banca Națională a României, valabil la data efectuării plăților de către aceștia, conform documentelor financiar-contabile prezentate. Pentru țările a căror monedă oficială nu este comunicată de Banca Națională a României, decontarea cheltuielilor în valută se va efectua în baza chitanței de schimb valutar prezentate, valabilă la data efectuării plăților de către operatorul economic sau de către societatea organizatoare.”

14. În anexă, la articolul 22, alineatul (5) se abrogă.

15. În anexă, articolul 23 va avea următorul cuprins:

„Art. 23. — Fondurile bugetare repartizate anual pentru finanțarea cheltuielilor prevăzute la art. 22 alin. (4) se asigură de către Ministerul Economiei, Comerțului și Relațiilor cu Mediul de Afaceri.”

16. În tot cuprinsul hotărârii, sintagmele „Ministerul Economiei și Comerțului” și „Centrul Român pentru Promovarea Comerțului” se înlocuiesc cu sintagma „Ministerul Economiei, Comerțului și Relațiilor cu Mediul de Afaceri”.

Art. II. — Hotărârea Guvernului nr. 296/2007 privind aprobarea Mecanismelor de derulare a acțiunilor din Programul de promovare a exportului, administrat de Ministerul Economiei și Comerțului, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 239 din 6 aprilie 2007, cu modificările aduse prin prezenta hotărâre, se va republica în Monitorul Oficial al României, Partea I, dându-se textelor o nouă numerotare.

PRIM-MINISTRU
DACIAN JULIEN CIOLOȘ

Contrasemnează:

Viceprim-ministru,

ministru economiei, comerțului și relațiilor cu mediul de afaceri,

Costin Grigore Borc

Ministru finanțelor publice,

Anca Dana Dragu

GUVERNUL ROMÂNIEI

HOTĂRÂRE

**privind unele măsuri pentru organizarea și desfășurarea la București,
în perioada 19—21 octombrie 2016, a Conferinței la Nivel Înalt a Platformei Uniunii Europene
a Oficiilor de Recuperare a Creanțelor Provenite din Infrapecțiuni**

În temeiul art. 108 din Constituția României, republicată, și al art. 4 alin. (5) din Ordonanța Guvernului nr. 80/2001 privind stabilirea unor normative de cheltuieli pentru autoritățile administrației publice și instituțiile publice, aprobată cu modificări prin Legea nr. 247/2002, cu modificările și completările ulterioare,

Guvernul României adoptă prezenta hotărâre.

Art. 1. — Se aprobă normativele de cheltuieli pentru organizarea la București, în perioada 19—21 octombrie 2016, a Conferinței la Nivel Înalt a Platformei Uniunii Europene a Oficiilor de Recuperare a Creanțelor Provenite din Infrapecțiuni, prevăzute în anexa nr. 1.

Art. 2. — (1) Finanțarea cheltuielilor necesare pentru organizarea și desfășurarea acțiunilor prevăzute la art. 1, în sumă totală de 33.300 lei, se suportă din prevederile bugetare aprobate Ministerului Justiției pe anul 2016, la capitolul 61.01 „Ordine publică și siguranță națională”, titlul II „Bunuri și servicii”.

(2) Devizul estimativ al acțiunilor prevăzute la art. 1 este prevăzut în anexa nr. 2.

(3) Ministerul Justiției răspunde de utilizarea fondurilor aferente organizării evenimentului, potrivit prevederilor legale.

Art. 3. — În scopul participării la activitățile prevăzute la art. 1 se aprobă invitarea unui număr de aproximativ 100 de participanți străini și 20 de participanți români, prin derogare de la prevederile cap. I pct. 1, 3 și 4 din Normele privind organizarea în țară a acțiunilor de protocol și a unor manifestări cu caracter cultural-științific, precum și cheltuielile ce se pot efectua în acest scop de către instituțiile publice, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 552/1991 privind normele de organizare în țară a acțiunilor de protocol, cu modificările ulterioare.

Art. 4. — Anexele nr. 1 și 2 fac parte integrantă din prezenta hotărâre.

PRIM-MINISTRU
DACIAN JULIEN CIOLOȘ

Contrasemnează:
p. Ministrul justiției,
Gabriela Scutea,
secretar de stat
Ministrul finanțelor publice,
Anca Dana Dragu
p. Ministrul afacerilor externe,
Alexandru Victor Micula,
secretar de stat

București, 19 septembrie 2016.
Nr. 672.

ANEXA Nr. 1

**NORMATIVELE DE CHELTUIELI
pentru organizarea la București, în perioada 19—21 octombrie 2016, a Conferinței la Nivel Înalt a Platformei Uniunii Europene
a Oficiilor de Recuperare a Creanțelor Provenite din Infrapecțiuni**

Nr. crt.	Tip cheltuială	Limita maximă
1.	Masă oficială — dineu oficial (19 octombrie 2016)	150 lei/persoană
2.	Transport de la aeroport la hotel și retur	7.200 lei
3.	Transport de la locația de cazare la reuniune pe întreaga durată a evenimentului	8.100 lei

ANEXA Nr. 2

**DEVIZ ESTIMATIV
privind cheltuielile ocazionate de organizarea Conferinței la Nivel Înalt a Platformei Uniunii Europene
a Oficiilor de Recuperare a Creanțelor Provenite din Infrapecțiuni, în perioada 19—21 octombrie 2016 la București**

Nr. crt.	Activitate	Suma (lei)
1.	Cheltuieli dineu oficial oferit în cadrul Reuniunii ARO, pentru aproximativ 120 de persoane (străini și români): — dineu oficial oferit în seara zilei de 19 octombrie 2016, pentru aproximativ 120 de participanți x 150 lei/pers. = 18.000 lei	18.000 lei
2.	Transport de la aeroport la hotel și retur pentru aproximativ 100 de participanți	7.200 lei
3.	Transport de la hotel la reuniune pe întreaga durată a evenimentului oferit de țara gazdă pentru aproximativ 100 de participanți (3 autocare x 2.700 lei/autocar) = 8.100 lei	8.100 lei

TOTAL: 33.300 lei

ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

COMPLETUL PENTRU DEZLEGAREA UNOR CHESTIUNI DE DREPT

DECIZIA Nr. 20

din 13 iunie 2016

Dosar nr. 1.499/1/2016

Judecător Iulia Cristina Tarcea — vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție — președintele completului

Judecător Lavinia Curelea — președintele Secției I civile

Judecător Roxana Popa — președintele delegat al Secției a II-a civile

Judecător Ionel Barbă — președintele Secției de contencios administrativ și fiscal

Viorica Cosma — judecător la Secția I civilă

Rodica Susanu — judecător la Secția I civilă

Laura Mihaela Ivanovici — judecător la Secția I civilă

Beatrice Ioana Nestor — judecător la Secția I civilă

Simona Lala Cristescu — judecător la Secția I civilă

Tatiana Gabriela Năstase — judecător la Secția a II-a civilă

Nela Petrișor — judecător la Secția a II-a civilă

Carmen Trănică Teau — judecător la Secția a II-a civilă

Mirela Polițeanu — judecător la Secția a II-a civilă

Rodica Dorin — judecător la Secția a II-a civilă

Eugenia Marin — judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal

Cristian Daniel Oana — judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal

Adriana Elena Gherasim — judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal

Rodica Florica Voicu — judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal

Angelica Denisa Stănișor — judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal

Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept competent să judece sesizarea ce formează obiectul Dosarului nr. 1.499/1/2016 este legal constituit conform dispozițiilor art. 520 alin. (8) din Codul de procedură civilă și ale art. 27⁵ alin. (1) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu modificările și completările ulterioare.

Ședința este prezidată de doamna judecător Iulia Cristina Tarcea, vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție.

La ședința de judecată participă doamna Ileana Peligrad, magistrat-asistent, desemnată în conformitate cu dispozițiile art. 27⁶ din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu modificările și completările ulterioare.

Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a luat în examinare sesizarea formulată de Tribunalul Galați — Secția contencios administrativ și fiscal în Dosarul nr. 18.248/233/2013 în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unei chestiuni de drept, respectiv dacă în sintagma „fără încheierea unui contract individual de muncă” prevăzută de art. 260 alin. (1)

lit. e) din Codul muncii se include și situația contractului individual de muncă suspendat.

După prezentarea referatului cauzei de către magistratul-asistent, constatând că nu sunt chestiuni prealabile de discutat sau excepții de invocat, președintele completului, doamna judecător Iulia Cristina Tarcea, vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție, a declarat dezbaterile închise, iar completul de judecată a rămas în pronunțare asupra sesizărilor privind pronunțarea unei hotărâri prealabile.

ÎNALTA CURTE,

deliberând asupra chestiunii de drept cu care a fost sesizată, a constatat următoarele:

I. Titularul și obiectul sesizării

1. Tribunalul Galați — Secția contencios administrativ și fiscal, prin Încheierea din 14 martie 2016 pronunțată în Dosarul nr. 18.248/233/2013, a solicitat Înaltei Curți de Casație și Justiție, în temeiul art. 519 din Codul de procedură civilă, pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unei chestiuni de drept, respectiv dacă în sintagma „fără încheierea unui contract individual de muncă” prevăzută de art. 260 alin. (1) lit. e) din Codul muncii, republicat, se include și situația contractului individual de muncă suspendat.

2. Cererea de pronunțare a hotărârii prealabile a fost înregistrată pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție la data de 7 aprilie 2016.

II. Temeiul juridic al sesizării

3. Articolul 519 din Codul de procedură civilă stipulează următoarele:

„Dacă, în cursul judecății, un complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului, investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, constatând că o chestiune de drept, de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei respective, este nouă și asupra acesteia Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat și nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, va putea solicita Înaltei Curți de Casație și Justiție să pronunțe o hotărâre prin care să dea rezolvare de principiu chestiunii de drept cu care a fost sesizată”.

III. Normele de drept intern care formează obiectul sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție cu privire la pronunțarea unei hotărâri prealabile

4. Legea nr. 53/2003 privind Codul muncii, republicată, cu modificările ulterioare, denumită în continuare *Codul muncii, republicat*

Art. 16. — (1) Contractul individual de muncă se încheie în baza consimțământului părților, în formă scrisă, în limba română. Obligația de încheiere a contractului individual de muncă în formă scrisă revine angajatorului. Forma scrisă este obligatorie pentru încheierea valabilă a contractului.

(2) Anterior începerii activității, contractul individual de muncă se înregistrează în registrul general de evidență a salariaților, care se transmite inspectoratului teritorial de muncă.

(3) Angajatorul este obligat ca, anterior începerii activității, să înmâneze salariatului un exemplar din contractul individual de muncă.

(4) Munca prestată în temeiul unui contract individual de muncă constituie vechime în muncă.

(5) Absențele nemotivate și concediile fără plată se scad din vechimea în muncă.

(6) Fac excepție de la prevederile alin. (5) concediile pentru formare profesională fără plată, acordate în condițiile art. 155 și 156.

Art. 49. — (1) Suspendarea contractului individual de muncă poate interveni de drept, prin acordul părților sau prin actul unilateral al uneia dintre părți.

(2) Suspendarea contractului individual de muncă are ca efect suspendarea prestării muncii de către salariat și a plății drepturilor de natură salarială de către angajator.

(3) Pe durata suspendării pot continua să existe alte drepturi și obligații ale părților decât cele prevăzute la alin. (2), dacă acestea sunt prevăzute prin legi speciale, prin contractul colectiv de muncă aplicabil, prin contracte individuale de muncă sau prin regulamente interne.

(4) În cazul suspendării contractului individual de muncă din cauza unei fapte imputabile salariatului, pe durata suspendării acesta nu va beneficia de niciun drept care rezultă din calitatea sa de salariat.

(5) De fiecare dată când în timpul perioadei de suspendare a contractului intervine o cauză de încetare de drept a contractului individual de muncă, cauza de încetare de drept prevalează.

(6) În cazul suspendării contractului individual de muncă se suspendă toate termenele care au legătură cu încheierea, modificarea, executarea sau încetarea contractului individual de muncă, cu excepția situațiilor în care contractul individual de muncă încetează de drept.

Art. 50. — Contractul individual de muncă se suspendă de drept în următoarele situații:

- a) concediu de maternitate;
- b) concediu pentru incapacitate temporară de muncă;
- c) carantină;
- d) exercitarea unei funcții în cadrul unei autorități executive, legislative ori judecătorești, pe toată durata mandatului, dacă legea nu prevede altfel;
- e) îndeplinirea unei funcții de conducere salarizate în sindicat;
- f) forță majoră;
- g) în cazul în care salariatul este arestat preventiv, în condițiile Codului de procedură penală;
- h) de la data expirării perioadei pentru care au fost emise avizele, autorizațiile ori atestările necesare pentru exercitarea profesiei. Dacă în termen de 6 luni salariatul nu și-a reînnoit avizele, autorizațiile ori atestările necesare pentru exercitarea profesiei, contractul individual de muncă încetează de drept;
- i) în alte cazuri expres prevăzute de lege.

Art. 51. — (1) Contractul individual de muncă poate fi suspendat din inițiativa salariatului, în următoarele situații:

- a) concediu pentru creșterea copilului în vârstă de până la 2 ani sau, în cazul copilului cu handicap, până la împlinirea vârstei de 3 ani;
- b) concediu pentru îngrijirea copilului bolnav în vârstă de până la 7 ani sau, în cazul copilului cu handicap, pentru afecțiuni intercurente, până la împlinirea vârstei de 18 ani;
- c) concediu paternal;
- d) concediu pentru formare profesională;
- e) exercitarea unor funcții electivă în cadrul organismelor profesionale constituite la nivel central sau local, pe toată durata mandatului;
- f) participarea la grevă.

(2) Contractul individual de muncă poate fi suspendat în situația absențelor nemotivate ale salariatului, în condițiile

stabilite prin contractul colectiv de muncă aplicabil, contractul individual de muncă, precum și prin regulamentul intern.

Art. 52. — (1) Contractul individual de muncă poate fi suspendat din inițiativa angajatorului în următoarele situații:

- a) pe durata cercetării disciplinare prealabile, în condițiile legii;
- b) în cazul în care angajatorul a formulat plângere penală împotriva salariatului sau acesta a fost trimis în judecată pentru fapte penale incompatibile cu funcția deținută, până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești;
- c) în cazul întreruperii sau reducerii temporare a activității, fără încetarea raportului de muncă, pentru motive economice, tehnologice, structurale sau similare;
- c¹) în cazul în care împotriva salariatului s-a luat, în condițiile Codului de procedură penală, măsura controlului judiciar ori a controlului judiciar pe cauțiune, dacă în sarcina acestuia au fost stabilite obligații care împiedică executarea contractului de muncă, precum și în cazul în care salariatul este arestat la domiciliu, iar conținutul măsurii împiedică executarea contractului de muncă;
- d) pe durata detașării;
- e) pe durata suspendării de către autoritățile competente a avizelor, autorizațiilor sau atestărilor necesare pentru exercitarea profesiilor.

(2) În cazurile prevăzute la alin. (1) lit. a) și b), dacă se constată nevinovăția celui în cauză, salariatul își reia activitatea anterioară și i se plătește, în temeiul normelor și principiilor răspunderii civile contractuale, o despăgubire egală cu salariul și celelalte drepturi de care a fost lipsit pe perioada suspendării contractului.

(3) În cazul reducerii temporare a activității, pentru motive economice, tehnologice, structurale sau similare, pe perioade care depășesc 30 de zile lucrătoare, angajatorul va avea posibilitatea reducerii programului de lucru de la 5 zile la 4 zile pe săptămână, cu reducerea corespunzătoare a salariului, până la remediarea situației care a cauzat reducerea programului, după consultarea prealabilă a sindicatului reprezentativ de la nivelul unității sau a reprezentanților salariaților, după caz.

Art. 53. — (1) Pe durata reducerii și/sau a întreruperii temporare a activității, salariații implicați în activitatea redusă sau întreruptă, care nu mai desfășoară activitate, beneficiază de o indemnizație, plătită din fondul de salarii, ce nu poate fi mai mică de 75% din salariul de bază corespunzător locului de muncă ocupat, cu excepția situațiilor prevăzute la art. 52 alin. (3).

(2) Pe durata reducerii și/sau a întreruperii temporare prevăzute la alin. (1), salariații se vor afla la dispoziția angajatorului, acesta având oricând posibilitatea să dispună reînceperea activității.

Art. 54. — Contractul individual de muncă poate fi suspendat, prin acordul părților, în cazul concediilor fără plată pentru studii sau pentru interese personale.

Art. 260. — (1) Constituie contravenție și se sancționează astfel următoarele fapte:

- e) primirea la muncă a până la 5 persoane fără încheierea unui contract individual de muncă, potrivit art. 16 alin. (1), cu amendă de la 10.000 lei la 20.000 lei pentru fiecare persoană identificată.

IV. Expunerea succintă a procesului

5. Prin Procesul-verbal seria GL nr. 0.030.628 din 13 septembrie 2013 încheiat de Inspectoratul Teritorial al Muncii Galați, Societatea Comercială PRO BOATS — S.R.L. Galați a fost sancționată contravențional cu amendă în cuantum de 30.000 lei, în baza art. 260 alin. (1) lit. e) din Codul muncii, republicat, coroborat cu art. 16 alin. (1) din același act normativ, reținându-se, în fapt, că aceasta i-a primit la muncă pe Rotaru Vasile, Huțanu Mircea și Diaconu Maricel, fără a încheia în formă scrisă contract individual de muncă.

De asemenea, prin același proces-verbal petenta a fost sancționată contravențional cu avertisment, în baza art. 4 alin. (1) lit. a) din Hotărârea Guvernului nr. 500/2011 raportat la art. 9 alin. (2) lit. a) din același act normativ, reținându-se, în fapt, că aceasta i-a primit la muncă pe Andronic Costică, Călin Iulian, Chelaru Cristin, Novac Sandu, Roșu Nelu Gică, fără a transmite în REGES elementele contractelor individuale de muncă, anterior începerii activității.

6. Societatea Comercială PRO BOATS — S.R.L. a contestat la Judecătoria Galați procesul-verbal anterior menționat, iar prin Sentința civilă nr. 4.434 din 17 aprilie 2015, pronunțată de Judecătoria Galați în dosarul nr. 18.248/233/2013, s-a respins plângerea contravențională formulată de petentă în contradictoriu cu intimatul Inspectoratul Teritorial al Muncii Galați, ca neîntemeiată, menținându-se Procesul-verbal seria GL nr. 0030628 din 13 septembrie 2013 ca temeinic și legal întocmit.

7. Pentru a pronunța această sentință, prima instanță a reținut că petenta a adus critici numai cu privire la sancționarea sa contravențională pentru prima faptă, astfel că instanța a analizat legalitatea și temeinicia procesului-verbal numai cu privire la această faptă, constatând că procesul-verbal a fost legal și temeinic întocmit, deoarece, din declarațiile martorului Roșca Stelian reiese că lucrătorii găsiți la punctul de lucru fuseseră angajați cu o zi înainte de data controlului. Totodată, a mai menționat martorul că, anterior datei efectuării controlului, lucrătorilor li s-au verificat aptitudinile de lucru, dar nu au fost supuși unei probe.

Instanța a constatat că, potrivit art. 29 din Codul muncii, republicat: „Contractul individual de muncă se încheie după verificarea prealabilă a aptitudinilor profesionale și personale ale persoanei care solicită angajarea.”

Prin excepție de la art. 29 din actul normativ anterior menționat, în cazul în care, pentru verificarea aptitudinilor profesionale, angajatorul dorește ca lucrătorul să presteze activitate de muncă, aceasta se poate face numai în cadrul unui contract individual de muncă, astfel cum prevede art. 31 alin. (1) și (3) din Codul muncii, republicat, care stabilește că: „Pentru verificarea aptitudinilor salariatului, la încheierea contractului individual de muncă se poate stabili o perioadă de probă de cel mult 90 de zile calendaristice pentru funcțiile de execuție și de cel mult 120 de zile calendaristice pentru funcțiile de conducere (...) Pe durata sau la sfârșitul perioadei de probă, contractul individual de muncă poate înceta exclusiv printr-o notificare scrisă, fără preaviz, la inițiativa oricăreia dintre părți, fără a fi necesară motivarea acesteia.”

Prin urmare, pentru perioada cât lucrătorii găsiți fără contract de muncă au prestat efectiv activitate, chiar dacă au lucrat pentru a li se verifica aptitudinile, angajatorul avea obligația să încheie cu aceștia contracte individuale de muncă.

8. Împotriva acestei sentințe a declarat apel petenta Societatea Comercială PRO BOATS — S.R.L. Galați, iar, în cadrul soluționării apelului, Tribunalul Galați — Secția contencios administrativ și fiscal a dispus suspendarea judecării cauzei până la pronunțarea hotărârii prealabile pentru dezlegarea unei chestiuni de drept, respectiv dacă în sintagma „fără încheierea unui contract individual de muncă” prevăzută de art. 260 alin. (1) lit. e) din Codul muncii, republicat, se include și situația contractului individual de muncă suspendat.

V. Motivele de admisibilitate reținute de titularul sesizării

9. Prin încheierea de sesizare, instanța de trimitere a apreciat că sunt îndeplinite condițiile prevăzute de art. 519 și 520 din Codul de procedură civilă.

VI. Punctul de vedere al completului de judecată cu privire la dezlegarea chestiunii de drept

10. Tribunalul Galați — Secția contencios administrativ și fiscal a apreciat că, la data controlului, existau încheiate

contracte individuale de muncă, astfel încât nu se poate vorbi de existența unei contravenții.

Totodată, s-a învederat că materia contravențională reprezintă „micul penal”, astfel că o faptă nu poate fi considerată contravenție în lipsa unui text legal care să o incrimineze ca atare. În speță, petenta avea încheiate contracte individuale de muncă anterior controlului, executarea acestora nu era suspendată la data controlului, însă fusese suspendată pe o perioadă anterioară controlului, respectiv de la 26 august 2013 până la 10 septembrie 2013 pentru concedii fără plată. În lipsa unui text legal care să incrimineze situația de fapt dedusă judecării, respectiv existența unui contract individual de muncă suspendat, ca și contravenție, se apreciază că aplicarea art. 260 alin. (1) lit. e) din Codul muncii, republicat, nu poate fi extinsă la prezenta cauză. În plus, potrivit art. 49 alin. (3) din actul normativ anterior menționat, un contract de muncă suspendat continuă să producă anumite efecte.

VII. Punctul de vedere al părților cu privire la dezlegarea chestiunii de drept

11. Punctul de vedere al petentei Societatea Comercială PRO BOATS — S.R.L. este cel potrivit căruia nu se face vinovată de săvârșirea acestei contravenții deoarece la data controlului, 13 septembrie 2013, avea încheiate contracte individuale de muncă pentru lucrătorii Rotaru Vasile, Huțanu Mircea și Diaconu Maricel.

12. Punctul de vedere al agentului constatator Inspectoratul Teritorial al Muncii Galați este cel conform căruia Societatea Comercială PRO BOATS — S.R.L. se face vinovată de săvârșirea contravenției, deoarece din aplicația REGES a reieșit că contractele individuale de muncă ale numiților Rotaru Vasile, Huțanu Mircea și Diaconu Maricel erau suspendate în perioada 26 august 2013—10 septembrie 2013 (anterior controlului efectuat la data de 13 septembrie 2013) pentru concedii fără plată, ceea ce înseamnă că cei trei angajați au prestat activitate în folosul Societății Comerciale PRO BOATS — S.R.L. fără forme legale de angajare.

VIII. Jurisprudența instanțelor naționale în materie și punctul de vedere al Ministerului Public — Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție

13. La nivelul curților de apel Alba Iulia, Bacău, Craiova, Iași, Oradea, Pitești, Ploiești, Suceava, Timișoara și Târgu Mureș nu a fost identificată jurisprudență cu privire la chestiunea de drept invocată și nu au comunicat niciun punct de vedere cu privire la problema de drept dedusă judecării.

14. Curtea de Apel Brașov, în exprimarea unui punct de vedere teoretic, a apreciat că textul este clar și lipsit de orice echivoc, în sensul că, prin mențiunea „fără contract de muncă încheiat în condițiile art. 16 alin. (1) din Codul muncii, republicat”, s-a stabilit că, pentru munca prestată, nu a existat o convenție bazată pe consimțământul părților, care să fi fost materializată într-un înscris.

15. Curtea de Apel București, într-o opinie majoritară, a apreciat că sintagma „fără încheierea unui contract individual de muncă” vizează situația lipsei unui contract de muncă încheiat în condițiile prevăzute de lege, iar nu și situația în care un asemenea contract există, dar a fost suspendat.

S-a argumentat că un contract individual de muncă suspendat înseamnă să existe deja un contract individual de muncă încheiat, iar contravenția prevăzută de art. 260 alin. (1) lit. e) din Codul muncii, republicat, presupune primirea la muncă a unui număr de până la cinci persoane fără încheierea unui contract individual de muncă, nu și cu contract de muncă suspendat.

S-a exprimat și opinia minoritară potrivit căreia sintagma „fără încheierea unui contract individual de muncă” include și situația contractului de muncă suspendat, dacă se referă la situația în care un angajat are contractul de muncă suspendat,

dar el prestează activitate pentru angajatorul care i-a suspendat contractul de muncă, pentru că suspendarea are ca efect suspendarea prestării muncii, or, deși contractul există, dar este suspendat, se eludează interdicția din art. 260 alin. (1) lit. e) din Codul muncii, republicat, de a nu folosi angajați fără contract de muncă prin folosirea propriilor angajați care au contracte de muncă suspendate.

În această situație, angajații cu contractul de muncă suspendat, dar care prestează activitate în interesul angajatorului, au aceeași situație juridică ca și cei care nu au contract de muncă pentru că nu pot presta activitate.

16. Curtea de Apel Cluj a învederat că opinia judecătorilor din cadrul Tribunalului Cluj — Secția mixtă de contencios administrativ și fiscal, litigii de muncă și asigurări sociale este în sensul că primirea la muncă a unei persoane în perioada în care contractul individual de muncă încheiat cu acesta este suspendat nu întrunește elementele constitutive ale contravenției prevăzute de art. 260 alin. (1) lit. e) din Codul muncii, republicat.

Suspendarea contractului individual de muncă este perioada în care munca prevăzută în contract nu se prestează și, în consecință, de regulă nu se plătește nici salariul de către angajator, operând, așadar, o suspendare a efectelor principale ale contractului individual de muncă. În reglementarea dreptului muncii în România, suspendarea contractului individual de muncă poate interveni de drept sau prin acordul părților ori prin actul unilateral al uneia dintre părți. Efectul principal al suspendării, indiferent de motivul pentru care a intervenit, îl constituie oprirea temporară a prestării muncii și a plății salariului, cu menținerea, însă, a contractului individual de muncă.

Codul muncii nu prevede expres obligația angajatorului de a emite o decizie de încetare a suspendării contractului individual de muncă, astfel că atâta timp cât angajatul se găsește la muncă, având acordul angajatorului, se prezumă că efectele suspendării au încetat, cu consecința reactivării contractului individual de muncă încheiat între părți, contract care produce toate efectele prevăzute de lege.

De asemenea, Tribunalul Sălaj a arătat că judecătorii din cadrul Secției civile, care compun completele în materia conflictelor de muncă și asigurări sociale, au opinat în sensul că în sintagma „fără încheierea unui contract individual de muncă” prevăzută de dispozițiile art. 260 alin. (1) lit. e) din Codul muncii, republicat, se include și situația contractului individual de muncă suspendat.

Prin suspendarea contractului individual de muncă se suspendă principalele sale efecte: prestarea muncii și plata acesteia.

Potrivit dispozițiilor art. 35 din Codul muncii, republicat, orice salariat are dreptul de a munci la angajatori diferiți sau la același angajator, în baza unor contracte individuale de muncă, beneficiind de salariul corespunzător pentru fiecare dintre acestea.

Deci, legiuitorul a oferit remediu juridic pentru reglementarea cumulului de funcții sau locuri de muncă la același angajator sau la angajatori diferiți.

17. Curtea de Apel Constanța a menționat că opinia majoritară a membrilor Secției de contencios administrativ și fiscal a Tribunalului Constanța este în sensul că, de principiu, în sintagma „fără încheierea unui contract individual de muncă” prevăzută de dispozițiile art. 260 alin. (1) lit. e) din Codul muncii, republicat, se include și situația contractului de muncă suspendat.

Tribunalul Tulcea a arătat că interpretarea strict gramaticală, în litera legii, are ca efect plasarea în afara sferei contravenționalului a unor fapte la fel de grave ca și cele descrise în mod explicit de norma menționată la art. 260 alin. (1)

lit. e) din Codul muncii, republicat. Totodată, norma sancționatoare impune și o interpretare teleologică, fiind necesar a fi urmărit și scopul avut în vedere de legiuitor, respectiv spiritul legii, iar metodele de interpretare a normelor juridice trebuie aplicate complementar, interferent.

Astfel, în sintagma „fără încheierea unui contract individual de muncă” prevăzută de dispozițiile art. 260 alin. (1) lit. e) din Codul muncii, republicat, se include și situația contractului individual de muncă suspendat.

18. Punctul de vedere exprimat de judecătorii Tribunalului Vrancea din cadrul Curții de Apel Galați este în sensul că suspendarea contractului individual de muncă în condițiile art. 49 și următoarele din Codul muncii, republicat, din inițiativa angajatului, nu echivalează cu lipsa contractului de muncă, situație care se circumscrie contravenției prevăzute de art. 260 alin. (1) lit. e) din actul normativ anterior menționat, iar, pe durata suspendării, raportul de muncă se menține.

19. Ministerul Public — Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, prin Adresa nr. 778/C2/1.397/III-5/2016 din 23 mai 2016, a comunicat că, la nivelul Secției judiciare — Serviciul judiciar civil, nu s-a verificat și nu se verifică practică judiciară în problema de drept care formează obiectul sesizării Tribunalului Galați.

IX. Jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție și a Curții Constituționale

20. La nivelul Înaltei Curți de Casație și Justiție nu a fost identificată jurisprudență cu privire la problema de drept ce face obiectul prezentei sesizări.

21. Curtea Constituțională a respins ca neîntemeiată excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 260 alin. (1) lit. e) din Codul muncii, republicat, așa cum rezultă din deciziile nr. 191 din 2 aprilie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 357 din 17 iunie 2013, nr. 224 din 9 mai 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 370 din 21 iunie 2013, nr. 352 din 24 septembrie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 725 din 26 noiembrie 2013, nr. 548 din 17 decembrie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 110 din 13 februarie 2014, nr. 166 din 20 martie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 365 din 19 mai 2014, și nr. 539 din 14 iulie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 725 din 28 septembrie 2015.

X. Opinia doctrinei

22. Doamna prof. univ. dr. Raluca Dimitriu, prin punctul de vedere exprimat, a învederat că, din perspectiva caracterului declarat sau nedeclarat al muncii, persoana care prestează activitate pe parcursul concediului fără plată se află exact în aceeași poziție cu cea a unei persoane care prestează activitate fără să fi avut deloc contract încheiat cu beneficiarul muncii.

Dacă s-ar admite că munca desfășurată pe parcursul perioadei în care contractul de muncă este suspendat nu este „muncă la negru”, ar însemna să se lipsească de conținut întregul sistem de protecție împotriva muncii nedeclarate, fiind aplicabile și dispozițiile art. 260 lit. f) din Codul muncii, republicat, respectiv sancționarea contravențională a persoanei care prestează munca în aceste circumstanțe.

23. Domnul prof. univ. dr. Alexandru Athanasie și doamna asis. univ. dr. Ana-Maria Vlăsceanu din cadrul Facultății de Drept a Universității București, după analizarea naturii juridice a contractului de muncă, a efectelor nulității pentru absența formei scrise, a principiilor care definesc contravenția și a situației de fapt ce face obiectul dosarului în care s-a formulat prezenta sesizare, au arătat că munca desfășurată fără încheierea unui contract de muncă în formă scrisă generează o răspundere contravențională, fără a se ignora realitatea unor situații când la „adăpostul” respectării formale a legii este posibilă, prin utilizarea frauduloasă a unor instituții juridice, cum ar fi

suspendarea contractului de muncă, să fie sustrase de la plata obligațiilor fiscale activitățile desfășurate în baza unui contract de muncă pe timpul suspendării acestuia.

Totodată, utilizând raționamentul după care suspendarea contractului de muncă poate fi asimilată cu neîncheierea sa, chiar și lucrătorii pentru care s-a considerat că au lucrat în condiții de nelegalitate sunt pasibili de sancționare convențională.

XI. Raportul asupra chestiunii de drept

24. Prin raportul întocmit în cauză, conform art. 520 alin. (8) din Codul de procedură civilă, s-a apreciat, referitor la admisibilitatea sesizării, că sunt îndeplinite cumulativ condițiile de admisibilitate pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile de dezlegare a unor chestiuni de drept, iar, pe fondul cauzei, s-a concluzionat că, în sintagma „fără încheierea unui contract individual de muncă” prevăzută de art. 260 alin. (1) lit. e) din Codul muncii, republicat, se include și situația contractului individual de muncă suspendat, cu condiția ca, pe perioada suspendării, salariatul/angajatul să fi continuat să presteze munca în favoarea angajatorului, iar angajatorul să-i fi plătit salariul, deși contractul de muncă era suspendat.

XII. Înalta Curte de Casație și Justiție

25. Analiza condițiilor de admisibilitate în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile

Potrivit prevederilor art. 519 din Codul de procedură civilă: „Dacă, în cursul judecării, un complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului, investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, constatând că o chestiune de drept, de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei respective, este nouă și asupra acesteia Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat și nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, va putea solicita Înaltei Curți de Casație și Justiție să pronunțe o hotărâre prin care să dea rezolvare de principiu chestiunii de drept cu care a fost sesizată.”

26. Din cuprinsul prevederilor legale enunțate se desprind condițiile de admisibilitate pentru declanșarea procedurii de sesizare în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, condiții care trebuie să fie întrunite în mod cumulativ; în doctrină, ele au fost identificate după cum urmează:

1. existența unei cauze aflate în curs de judecată;
2. instanța care sesizează Înalta Curte de Casație și Justiție să judece cauza în ultimă instanță;
3. cauza care face obiectul judecării să se afle în competența legală a unui complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului investit să soluționeze cauza;
4. soluționarea pe fond a cauzei în curs de judecată să depindă de chestiunea de drept a cărei lămurire se cere;
5. chestiunea de drept a cărei lămurire se cere să fie nouă;
6. chestiunea de drept nu a făcut obiectul statuării Înaltei Curți de Casație și Justiție și nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare.

27. Procedând la analiza asupra admisibilității sesizării, se constată că primele trei condiții sunt îndeplinite, întrucât Tribunalul Galați este legal investit cu soluționarea, în ultimă instanță, a unui apel într-o cauză ce are ca obiect anulare proces-verbal de contravenție.

28. Condiția de admisibilitate referitoare la caracterul esențial al chestiunii de drept de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei *pendinte* în care se ridică este îndeplinită, deoarece întrebarea formulată în cadrul procedurii prealabile vizează o problemă de drept punctuală, respectiv dacă, în sintagma „fără încheierea unui contract individual de muncă” prevăzută de art. 260 alin. (1) lit. e) din Codul muncii, republicat, se include și situația contractului individual de muncă suspendat, iar nu întreaga problematică a unui act normativ.

29. De asemenea, este îndeplinită și cerința noutății chestiunii de drept supuse interpretării, care, potrivit art. 519 din Codul de procedură civilă, reprezintă o condiție distinctă de admisibilitate.

Astfel, în doctrină, s-a exprimat opinia potrivit căreia sesizarea instanței supreme ar fi justificată sub aspectul îndeplinirii elementului de noutate atunci când problema de drept nu a mai fost analizată — în interpretarea unui act normativ mai vechi — ori decurge dintr-un act normativ intrat în vigoare recent sau relativ recent prin raportare la momentul sesizării. De asemenea, problema de drept poate fi considerată nouă prin faptul că nu a mai fost dedusă judecării anterior.

Caracterul de noutate se pierde pe măsură ce chestiunea de drept a primit o dezlegare din partea instanțelor, în urma unei interpretări adecvate, concretizată într-o practică judiciară consacrată.

Examenul jurisprudențial efectuat a relevat că nu s-a cristalizat o jurisprudență unitară și constantă în legătură cu chestiunea de drept a cărei lămurire se solicită, situație care justifică interesul în formularea unei cereri pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile în scopul prevenirii apariției unei practici neunitare, iar analiza deciziilor pronunțate oferă indicii referitoare la posibilitatea apariției unei practici neunitare din această perspectivă.

Așa fiind, condiția noutății se verifică, devenind actuală cerința interpretării și aplicării normei de drept respective.

30. De asemenea, s-a constatat că asupra acestei chestiuni Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat, litigiile având acest obiect nefiind cuprinse în sfera de competență materială a instanței supreme și că nu se află în curs de soluționare un recurs în interesul legii cu un obiect similar.

31. Prin urmare, se constată că sunt îndeplinite toate condițiile de admisibilitate privind declanșarea procedurii hotărâri prealabile.

32. Pe fondul sesizării, pentru a stabili dacă în sintagma „fără încheierea unui contract individual de muncă”, în sensul art. 260 alin. (1) lit. e) din Codul muncii, republicat, se include și situația contractului de muncă suspendat, se impun a fi analizate dispozițiile Codului muncii referitoare la obligativitatea încheierii contractului individual de muncă în formă scrisă, dar și cauzele de suspendare ale acestuia și efectele suspendării.

33. Totodată, prezintă relevanță și rațiunea pentru care a fost instituită contravenția prevăzută de art. 260 alin. (1) lit. e) din Codul muncii, republicat.

34. Indiferent de tipul contractului individual de muncă (pe durată nedeterminată/determinată, cu timp de lucru integral sau parțial cu de muncă la domiciliu, de ucenicie la locul muncii) reglementat de Codul muncii, republicat, forma scrisă este obligatorie pentru încheierea valabilă a acestuia, așa cum rezultă din dispozițiile art. 16 alin. (1), art. 82 alin. (1), art. 104 alin. (2), art. 109 și art. 57 alin. (1) din Codul muncii, republicat, fiind deci o condiție *ad validitatem*.

35. Suspendarea contractului individual de muncă este reglementată în art. 49—54 din Codul muncii, republicat, iar aceasta poate fi de drept, din inițiativa salariatului, din inițiativa angajatorului, precum și prin acordul părților.

36. Conform art. 49 alin. (2) din Codul muncii, republicat: „Suspendarea contractului individual de muncă are ca efect suspendarea prestării muncii de către salariat și a plății drepturilor de natură salarială de către angajator”, acestea fiind principalele efecte ale suspendării.

37. Deși există reglementare expresă cu privire la efectele suspendării, situațiile în care se dispune suspendarea contractului individual de muncă, Codul muncii nu conține reglementări procedurale cu privire la suspendarea contractului individual de muncă.

38. Dacă în cazul încheierii, modificării și încetării contractului individual de muncă Codul muncii cere forma scrisă, în situația suspendării legea nu conține o prevedere expresă.

39. Dar, din rațiuni practice, ar fi necesar să se întocmească o decizie de către angajator prin care să se dispună suspendarea sau să se constate starea de suspendare a contractului de muncă, să se precizeze temeiul de drept și să se consemneze efectele (legale sau convenționale) ale suspendării respective, iar în baza deciziei se pot face mențiunile în evidențe/registrul de evidență al salariiștilor și în dosarele personale.

40. Toate aceste reglementări au menirea de a asigura o deplină transparență a celor care sunt încadrați cu contract individual de muncă, iar Codul muncii sancționează pe cei care primesc la muncă persoane fără încheierea unui contract individual de muncă în formă scrisă, astfel cum prevede art. 260 alin. (1) lit. e) din Codul muncii, republicat (constituie contravenție primirea la muncă a până la 5 persoane fără încheierea unui contract individual de muncă) și art. 264 alin. (4) din Codul muncii, republicat (primirea la muncă a mai mult de 5 persoane, independent de cetățenia acestora, fără încheierea unui contract individual de muncă constituie infracțiune), dar și pe cei care prestează activități fără încheierea unui contract individual de muncă astfel cum prevede art. 260 alin. (1) lit. f) din Codul muncii, republicat (constituie contravenție prestarea muncii de către o persoană fără încheierea unui contract individual de muncă).

41. Scopul acestor reglementări a fost tocmai acela de a combate „munca la negru”, adică pe cea prestată fără forme legale și care poate fi definită ca orice activitate plătită, legală în ceea ce privește natura ei, dar care nu este declarată autorităților publice.

42. În privința problemei de drept ce se impune a fi dezlegată, respectiv dacă în sintagma „fără încheierea unui contract individual de muncă” prevăzută de art. 260 alin. (1) lit. e) din Codul muncii, republicat, se include și situația contractului individual de muncă suspendat, se impune a fi avută în vedere și jurisprudența Curții Constituționale referitoare la excepția de neconstituționalitate a art. 16 și 52 din Codul muncii, republicat, respectiv considerentele Deciziei nr. 383 din 23 martie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 281 din 21 aprilie 2011, reluate, ulterior, și prin Decizia nr. 191 din 2 aprilie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 357 din 17 iunie 2013.

43. Astfel, prin Decizia nr. 383 din 23 martie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 281 din 21 aprilie 2011, s-a precizat că: „schimbarea opticii legiuitorului în sensul ca forma scrisă să fie o *cerință ad validitatem* a contractului individual de muncă nu poate duce în niciun caz la concluzia potrivit căreia statul a creat un dezechilibru între părțile cocontractante. Este dreptul exclusiv al legiuitorului de a stabili condițiile cerute în vederea încheierii unui contract indiferent de natura acestuia. Această competență a legiuitorului trebuie corelată cu faptul că stabilirea în materie de contracte a unor excepții de la principiul consensualismului prevăzut de art. 942 din Codul civil trebuie să fie justificată în mod obiectiv și rezonabil. Raportat la acest aspect, Curtea apreciază că încheierea în formă scrisă a contractului de muncă este justificată de combaterea unor practici ale angajatorilor prin care, profitând de faptul că forma scrisă a contractului de muncă era doar un *instrumentum probationis*, se sustrăgeau de la plata impozitelor și taxelor datorate bugetului de stat sau bugetului asigurărilor sociale de stat datorate prin efectul încheierii contractului de muncă. O atare conduită se reflecta negativ și în planul protecției sociale a angajatului care nu beneficia de stagiu de cotizare pentru perioadele lucrate neînregistrate de către angajator la autoritățile competente și nici de asigurare de sănătate sau socială.”

44. S-a arătat și că, în jurisprudența sa, Curtea Constituțională „a subliniat importanța prevederilor referitoare la încheierea contractului individual de muncă în formă scrisă. În acest sens, prin Decizia nr. 418 din 3 mai 2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 346 din 22 mai 2007, a statuat că «existența contractului previne comportamentul abuziv al angajatorului, dar și atitudinea incorectă a salariatului în îndeplinirea sarcinilor pentru care s-a angajat. Încadrarea în muncă doar cu forme legale, pe baza unor contracte individuale de muncă, asigură atât cunoașterea, cât și exercitarea obligațiilor legale ce le revin celor care folosesc forță de muncă salarială». Practic, și din decizia enunțată transpare necesitatea unei schimbări de optică în privința modului de încheiere a contractului individual de muncă, întrucât sintagma «încadrarea în muncă doar cu forme legale» se distinge de situația în care raporturile de muncă se desfășoară în contra sau cu încălcarea legii. Or, ceea ce se desfășoară împotriva legii nu poate fi acceptat nici în domeniul raporturilor de muncă, unde, pe lângă angajat și angajator, un rol precumpănitor, dar conex, îl are statul prin prisma acordării în viitor a pensiei sau a altor forme de ajutor social, precum și a asistenței medicale”.

45. În Decizia nr. 352 din 24 septembrie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 725 din 26 noiembrie 2013, s-a statuat că dispozițiile art. 260 alin. (1) lit. e) din Codul muncii, republicat, trebuie corelate cu cele ale art. 16 alin. (1) din același act normativ, care prevăd forma scrisă ca o condiție *ad validitatem* a contractului individual de muncă, dar și că „soluția legislativă criticată își are ca temei atât nevoia de protejare a dreptului și a obligațiilor izvorând din raporturile de muncă, dar și aceea de a asigura justa implicare a statului, prin sarcina ce revine acestuia de a acorda unele drepturi ce decurg din exercitarea acestor raporturi juridice”.

46. Prin raportare la prevederile legale, luând în considerare cele reținute de Curtea Constituțională și având în vedere scopul pentru care a fost instituită obligația de a primi la muncă numai persoane cu care angajatorul a încheiat un contract individual de muncă în formă scrisă, în stabilirea înțelesului textului legal prezintă importanță faptul că, deși era încheiat un contract individual de muncă, acesta era suspendat, dar angajatul/salariatul a fost descoperit prestand activitate în favoarea angajatorului. Acesta reprezintă tot o formă de „muncă la negru” pentru că este prestată o activitate plătită, dar care nu este declarată autorităților publice.

47. În condițiile în care contractul de muncă este suspendat, dar se prestează o activitate de către salariat/angajat, se constată că nu sunt respectate efectele legale ale suspendării contractului de muncă, efecte care vizează, în principal, tocmai suspendarea prestării unei munci de către salariat și plății drepturilor de către angajator, astfel că se poate susține că, în sintagma „fără încheierea unui contract individual de muncă” prevăzută de art. 260 alin. (1) lit. e) din Codul muncii, republicat, se include și situația contractului individual de muncă suspendat.

48. Într-o asemenea ipoteză se poate vorbi de o încercare de a nu eluda dispozițiile legale ce impun forma scrisă a contractului individual de muncă, dar se dovedește că prin aceasta se ajunge la neplata impozitelor și taxelor datorate bugetului de stat sau bugetelor asigurărilor sociale, fiind, în același timp, o situație nefavorabilă salariatului care nu poate beneficia, pentru această perioadă, deși a prestat activitate, de stagiu de cotizare, de asigurări de sănătate, pentru că, formal, contractul individual de muncă este suspendat.

49. Dacă s-ar interpreta textul art. 260 alin. (1) lit. e) din Codul muncii, republicat, numai în litera lui și nu s-ar considera că în sintagma „fără încheierea unui contract individual de muncă” se include și situația contractului individual de muncă suspendat, atunci ar putea rămâne fără conținut tot sistemul de protecție împotriva muncii la negru, sistem care a stat la baza

introducerii acestei reglementări în legislația muncii, deoarece angajatorul va putea să încheie contracte individuale de muncă, pe care apoi să le suspende, eventual și fără încheierea unui act scris, dar angajații/salariații să continue să presteze munca, deși tocmai aceste efecte ale contractului individual de muncă sunt suspendate, conform art. 49 alin. (2) din Codul muncii, republicat.

50. Prestarea de activități de către angajat/salariat, deși perioada de suspendare a contractului individual de muncă nu a expirat, nu poate fi prezentată ca o situație de încetare a efectelor suspendării pentru că trebuia să fie făcută mențiunea în registrul de evidență al salariaților și în dosarul persoanei respective, ca și în cazul suspendării contractului individual de muncă, chiar și în lipsa unui act scris întocmit în acest sens.

Pentru aceste considerente, în temeiul art. 521 cu referire la art. 519 din Codul de procedură civilă,

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În numele legii

DECIDE:

Admite sesizarea formulată de Tribunalul Galați — Secția contencios administrativ și fiscal în Dosarul nr. 18.248/233/2013 privind pronunțarea unei hotărâri prealabile și, în consecință, stabilește că:

În sintagma „fără încheierea unui contract individual de muncă” prevăzută de dispozițiile art. 260 alin. (1) lit. e) din Codul muncii, republicat, se include și situația contractului individual de muncă suspendat.

Obligatorie, potrivit dispozițiilor art. 521 alin. (3) din Codul de procedură civilă.

Pronunțată în ședință publică astăzi, 13 iunie 2016.

VICEPREȘEDINTELE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

IULIA CRISTINA TARCEA

Magistrat-asistent,
Ileana Peligrad

EDITOR: GUVERNUL ROMÂNIEI

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; C.I.F. RO427282,
IBAN: RO55RNCB0082006711100001 Banca Comercială Română — S.A. — Sucursala „Unirea” București
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 Direcția de Trezorerie și Contabilitate Publică a Municipiului București
(alocat numai persoanelor juridice bugetare)

Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, internet: www.monitoruloficial.ro

Adresa pentru publicitate: Centrul pentru relații cu publicul, București, șos. Panduri nr. 1,
bloc P33, parter, sectorul 5, tel. 021.401.00.70, fax 021.401.00.71 și 021.401.00.72

Tiparul: „Monitorul Oficial” R.A.

